Η γυναίκα μου είχε λυγίσει τελευταία. Ανέβαινε μπροστά μου τη στενή σκάλα, 4 όροφοι, δε λαχάνιαζε αλλά αργούσε περισσότερο απ' όσο συνήθως. Το παλτό, παλιό αλλά όχι τριμμένο, ζέσταινε καλά, βαρύ μάλλινο. Τέτοια δεν είχαμε στα μέρη μας. Το σπίτι ακόμα πιο παλιό, αν κι αυτό δε σημαίνει και πολλά για ανθρώπους σαν εμάς.

ΤΗΣ **ΑΝΤΙΟΠΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ**
athanasiadou.andiopi@gmail.com

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΑΝΓΚΟ

Το μαγαζάκι έκλεινε το μεσημέρι, το απόγευμα το ξανάνοιγα μόνος μου, εκείνη την άφηνα να φροντίζει τα μυρωδικά που φύτρωναν σε γλάστρες όλων των σχημάτων στη σοφίτα. Στο μαγαζάκι, πολύ κοντά στο σπίτι, μικρό αλλά ψηλοτάβανο, κρέμονταν τα σακούλια με τα βοτάνια και τα μάτσα οι ρίγανες από την οροφή, σκοτεινό, το μοιραζόμασταν με μια μισοκοιμισμένη γάτα. Καμιά φορά, ακούγαμε συρσίματα πίσω από τα σακιά, και γδούπους από την καταπακτή σα κάτι να χτυπούσε να μπει, δεν ήταν ποντίκια.

Δεν κοιταζόμασταν τότε, εγώ έβγαινα έξω και πήγαινα στο αραβικό μπακάλικο, αγόραζα ένα μπουκαλάκι κρασί και κατηφόριζα στο βοτανικό κήπο. Καθόμουν εκεί σ' ένα πάγκο, κι αποτέλειωνα το μπουκάλι, γρήγορα. Αυτό μ' έκανε να μην ακούω τις φωνές μες στο κεφάλι μου. Παλιές λέξεις από την παλιά μας γλώσσα που είχα ξεχάσει σχεδόν. Μόνο η αγωνία δεν ξεχνιέται, είχε ποτίσει τα σωθικά μας, μας ταρίχευε ζωντανούς. Η αλφαβήτα των ανθρώπων είναι οι τύψεις.

Φτάσαμε πάνω, άνοιξα τη πόρτα και το φως. Κάθισε να ξεκουραστεί στο ζεσταμένο αέρα του διαμερίσματος, οι μυρωδιές των μυρωδικών μας συνέφερναν. Πήγαινε η ψυχή μας στη θέση της. Όσο κρατούσε. Με τη γυναίκα μου είχαμε 13 χρόνια διαφορά. Ποτέ δεν με είπαν γιό της. Κρατιόταν καλά. Για άντρα της με περνούσαν και τότε και πάντα, εδώ το έχουν καμάρι να είναι η γυναίκα μεγαλύτερη. Όταν λέω εδώ δεν εννοώ το Παρίσι, το 5ο διαμέρισμά όπου μένουμε. Εννοώ το χρόνο.

Μητέρα δεν την είπα ποτέ, ούτε μέσα μου. Τελευταία, καθώς τη βλέπω να γερνά, μου έρχεται. Ποτέ δεν είπα καμία μητέρα. Τό 'ξερα πως οι γονείς μου δεν ήταν αυτοί που μου παρουσιάστηκαν ως γονείς. Η Μερόπη, ωραία και ματαιόδοξη, γρήγορα με βαρέθηκε και με παρέδωσε στη παραμάνα. Γρήγορα άκουσα και το «μπάσταρδος» και την ιστορία. Αρρώστησα από μίσος και θυμό για την εγκατάλειψή μου.

Πήγα στο Μαντείο για να μάθω την αλήθεια. Μ' έδιωξαν. Ο χρησμός με έδειξε πατροκτόνο και ομόκλινο της μάνας μου

Φτάνοντας στη Θήβα μετά τη συνάντηση με τη Σφίγγα και τη συμπλοκή με τους αναιδείς αγνώστους, άκουσα για το σκοτωμένο βασιλιά και κατάλαβα ότι το πρώτο μέρος του χρησμού

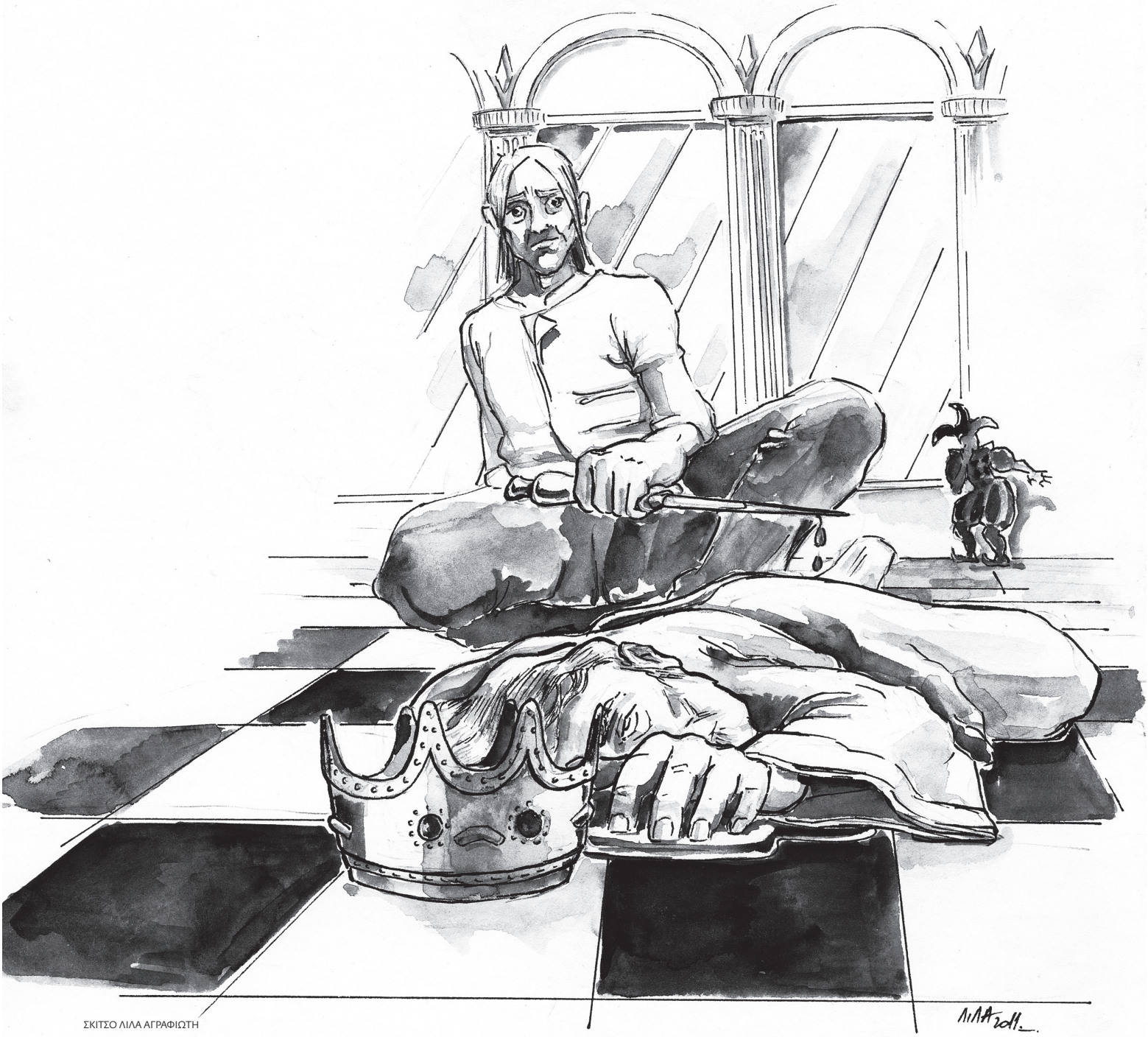

ΣΚΙΤΣΟ ΛΙΛΑ ΑΓΡΑΦΙΩΤΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΑΝΓΚΟ

είχε πραγματοποιηθεί. Παντρεύτηκα τη μάνα μου. Μόνο έτσι θα χόρταινε η αγάπη και το μίσος μου. Της σκότωσα τον άνδρα που της πήρε το παιδί της, της έδωσα κι άλλα παιδιά. Ήμουν ο πατέρας, ήμουν ο σύζυγος.

Μετά βρικολακιάσαμε.

Την Ιοκάστη δε την ξεκρέμασα ποτέ από τη τριχιά. Γιατί δε κρεμάστηκε ποτέ. Προσπάθησα να στραβωθώ είναι αλήθεια, δεν τα κατάφερα, άνοιξαν άλλα μάτια. Εκείνη, φοβερό που το λέω, τη κρατούσε στη ζωή άκαμπτος ο πόθος για τον πρωτότοκο, τον μοναχογιό της, τον άνδρα της. Τα παιδιά μου μικρά, οι κόρες μου, η Αντιγόνη και η Ισμήνη, με κοιτούσαν παράξενα, ύστερα ξεχνιόνταν και μ' αγκάλιαζαν, διχάζονταν από την αγάπη για το πατέρα και μια ανεξήγητη ενοχή για την καταγωγή τους.

Μια χειμωνιάτικη αυγή, διασχίσαμε με την Ιοκάστη μες την ομίχλη τον Κιθαιρώνα. Δεν αναγνώριζα τίποτα από το τοπίο, χαθήκαμε. Βρεθήκαμε εδώ. Από τότε ο θάνατος μου γερνάει, όπου να 'ναι θα πεθάνει, εγώ δεν ξέρω τι θα απογίνω. Ποτέ όμως δεν ήξερε κανένας άνθρωπος.

Ετοίμασα το δείπνο μας, ψωμί, χοιρομέρι, τυρί, κι ένα μπουκάλι κρασί για το κεφάλι. Ακούσαμε τα νέα και τον καιρό, βροχή και ομίχλη όπως πάντα ερχόταν, συνήθισα πια και το κρύο, μ' αρέσει η χαριτωμένη γλώσσα τους, οι τρόποι τους οι περιττοί και γαλίφηδες. Η γειτονιά ήξερε πως ήμασταν ελληνικής καταγωγής, τη γυναίκα μου τη φώναζαν Μαρία κι εμένα Πόλ.

Καμιά φορά στην τηλεόραση δείχνουν την πατρίδα, διαφημιστικά σποτ του ελληνικού τουρισμού. Έχω δει την Κόρινθο, την Αθήνα, τις Μυκήνες, ρημάδια κι ερείπια.

Η άνοιξη προχωρούσε κι οι τουρίστες είχαν αυξηθεί. Κόσμος μπαινοβγαινε κι αγόραζε. Την άλλη μέρα μέχρι το μεσημέρι ένιωθα υπερβολικά κουρασμένος. Άκουσα το απειλητικό κτύπημα της καταπακτής κάτω από τα σακιά, και βγήκα έξω. Αγόρασα το μπουκαλάκι και τράβηξα προς τα επάνω την οδό Μουφτάρ, προς την Πολυτεχνική, είχε ένα παρκάκι, μ' ένα καφέ. Το μπουκάλι το ήθελα για μετά, παρήγγειλα ένα κοκκινέλι, έκανε κρύο, δεν είχε πολύ κόσμο, οι φοιτητές ήταν στα μαθήματα.

Σήκωσα το βλέμμα στον ουρανό. Στην πατρίδα δεν τον καταλαβαίνεις τον ουρανό, είναι πάντα μπλε, εκτυφλωτικός, εδώ κινείται συνέχεια, σύννεφα, βροχή, έρχεται κοντά, φεύγει, χρώματα από τον ήλιο, ζωντανός ο ουρανός τους. Με ανακουφίζει να τον κοιτώ. Το κεφάλι μου άρχισε να ταλαντεύεται σαν καράβι, διέσχιζα τα κύματα της υπερέντασης, χαλάρωσα. Είχα φοβερές ημικρανίες μετά τη φυγή από την πατρίδα, σχεδόν τυφλωνόμουν, εικόνες τυχαίες και αποσπασματικές εμφανίζονταν στα μάτια μου, και το φαινόμενο γίνονταν πιο συχνό όταν ερχόμουν σ' επαφή με πολύ κόσμο όπως σήμερα. Όταν με πλησιάζουν δεν μπορώ παρά να βρεθώ στις σκέψεις τους μέσα στο μυαλό τους και μετά ακόμα πιο μακριά, στο κύτταρο και στο αίμα τους, κι εκεί, βλέπω χωρίς να θέλω, ζωντανή την ίδια επιθυμία, που εγώ είχα μοίρα να ζήσω. Βλέπω την ψυχή τους σαν μια γλάστρα. Και την επιθυμία για τη γυναίκα να φυτρώνει ακόμα, σαν μια ωραία λεμονιά που βγάζει πορτοκάλια, αν εξηγούμαι καλά. Πολλοί κατάφεραν και τη δάμασαν, τη μπόλιασαν, αγάπησαν αληθινά ξένους και έκαναν παιδιά, πορτοκάλια. Στη ρίζα βλέπω θαμμένο το μαχαίρι, σκουριάζει εκεί για χρόνια, εγώ το 'χω ακόμα πάνω μου. Το ίδιο μαχαίρι με το οποίο σκότωσα το Λάιο και έκανα την Ιοκάστη γυναίκα μου. Το μοιραζόμαστε.

Ο πονοκέφαλος χαλάρωσε, κάποιοι κάθισαν δίπλα μου, έπιασα μερικές λέξεις που έμοιαζαν ελληνικά, τουρίστες, δε καλοκαταλαβαινα τα νέα ελληνικά, κάτι έλεγαν για το Μουσείο και τη Νίκη της Σαμοθράκης.

Σηκώθηκα. Θυμήθηκα την κοπέλα που μπήκε το πρωί στο μαγαζί, αγόρασε μερικά σακουλάκια βότανα, χαμομήλι, σπόρους κάρδαμου και λουίζα, δεν πουλιέται πολύ η λουίζα, δεν τη ξέρουν. Με πλησίασε για να πληρώσει. Όμορφη δεν ήταν, είχε δέρμα διάφανο, ήταν χλωμή, λεπτή, με μαλλιά σταχτόξανθα, μάτια γκρίζα, τσίνορα έντονα, μάτια διαπεραστικά. Τ' απέφυγα. Δεν πρόλαβα, η εικόνα με χτύπησε, δεν ήταν ακριβώς εικόνα, ήταν μια αίσθηση, κάποιος σαν να έδενε στο χέρι μου το δικό του, άκουσα ένα κλάμα, αναστεναγμό, κι ένιωσα την καυτή αναπνοή της αγάπης. Το χέρι της με είχε αγγίξει καθώς της έδινα το πακέτο. Σαν τη κοκαΐνη που καίει τη βλεννογόνο της μύτης, τόσο γρήγορα έφτασε στο κύτταρό μου. Το αίμα επικοινωνεί, μυρίζεται, τρέχει παντού. Αυτή δεν τα είχε καταφέρει, στη καρδιά της ρίζωνε ένα παράξενο φυτό με φύλλα σκοτεινά, σα ζωντανό βατράχι. Έχω δει και χειρότερα.

Άρχισα να περπατώ πιο γρήγορα για να ξεφύγω απ΄ την εικόνα. Έφτασα μέχρι την παλιά αγορά, νύχτωνε, βρήκα τον Τζέηκ, αγόρασα

**Παλιές λέξεις από την παλιά μας γλώσσα που είχα ξεχάσει σχεδόν.
Μόνο η αγωνία δεν ξεχνιέται, είχε ποτίσει τα σωθικά μας, μας ταρίχεψε ζωντανούς.
Η αλφαβήτα των ανθρώπων είναι οι τύψεις.**

μια δόση, δεν άντεχα άλλο το τρίξιμο στα κόκκαλα, το τσίριγμα των κλειδώσεων, το κάψιμο στους λοβούς. Οι βιτρίνες δείχνουν έναν άνδρα με μεγάλο κεφάλι, γκρίζα μαλλιά όχι άσπρα, ψηλό, με πλάτες φαρδιές, το μακρύ παλτό μου σχεδόν σέρνεται στο έδαφος. Καλύπτω το λαιμό μ' ένα κασκόλ, δεν αστειεύεται το κρύο. Ο Τζέηκ νομίζει ότι είμαι καθηγητής της φιλοσοφίας ή διανοούμενος, κάτι τέτοιο, με φωνάζει δάσκαλο.

Την άλλη μέρα ήταν Κυριακή. Ο ουρανός πρόσκαιρα συννεφιασμένος, αλλά γρήγορα καθάρισε. Η Ιοκάστη άνοιξε το παράθυρο, καμιά φορά τη νπιάνει νοσταλγία για τη πατρίδα, τέτοια εποχή ήταν που φύγαμε. Μέρες σαν κι αυτή πάμε στο Μουσείο.

Στο μουσείο χωριστήκαμε. Πέρασα από τους Ιταλούς μαιτρ. Η αίθουσα ήταν άδεια, οι διαδοχικές πόρτες, από δωμάτιο σε δωμάτιο, θύμιζαν εξόδους και εισόδους σε μια ατελείωτη σειρά θεατρικών σκηνών. Ο Εσταυρωμένος, οι θυμωμένες Μαντόνες που χάνουν τη θεϊκότητά τους, γίνονται γυναίκες, ανησυχούν, κρατούν τα παιδιά τους σοβαρές, δεν θέλουν να γίνουν εσταυρωμένοι, με ηρεμούσαν. Γυναίκες από σάρκα και οστά, γυναίκες με χρώματα στα μάγουλα και προοπτική, γυναίκες μυστηριώδεις μόνο γιατί είναι γυναίκες όχι γιατί είναι θεϊκές. Σήμερα δεν ήθελα τα ελληνικά, είχα βαρεθεί να βλέπω τα μελανόμορφα αγγεία με την απεικόνισή μου να απαντώ στο αίνιγμα της Σφίγγας, που παριστάνονταν με φτερούγες, λιονταρίσιο σώμα και ανθρώπινο κεφάλι. Στην πραγματικότητα δεν ήταν παρά μια γριά μάγισσα που με οδήγησε στη λύση του αινίγματος και στη πραγματοποίηση του χρησμού, προτού πεθάνει πέφτοντας από γερατειά και εξάντληση στα πόδια μου. Τα είχα βαρεθεί όλα αυτά.

Χωρίς καμιά προειδοποίηση ένιωσα να με κοιτούν διαπεραστικά, σήκωσα το βλέμμα, η αίθουσα είχε δύο πόρτες και στο κατώφλι τους στέκονταν 2 γυναίκες. Στη δεξιά η Ιοκάστη, το νηφάλιο κεφάλι με τα μαλλιά μαζεμένα, μόλις που γκριζάριζαν, το όμορφο στόμα, η περίφημη μύτη. Η Ιοκάστη. Με πλημμύρισε ο ίδιος θαυμασμός που ένιωθα πάντα όταν ξεπρόβαλλε, παράστημα είχε ακόμα κι ας έγερνε λίγο τη πλάτη. Στην άλλη πόρτα, την αριστερή, στεκόταν το κορίτσι που είχε αγοράσει τη λουίζα. Μικροκαμωμένη, χλωμή, με μαλλιά κοντά, πρόσωπο καθαρό, αχάραγο, ατάραχο, αταλάντευτο σαν άγαλμα. Στέκονταν εκεί κι οι δύο, ένιωσα ξαφνικά σαν τότε με τη Σφίγγα, μόνο που τώρα ήταν δύο οι Σφίγγες. Σηκώθηκα και πήγα προς το μέρος της. Η άλλη πόρτα δεν απείχε πολύ, η Ιοκάστη με παρακολουθούσε.

- «Ποια είσαι;» Της είπα στα ελληνικά.

- «Πατέρα» είπε, «μόλις που αναγνώρισα τα λόγια».

Την κοίταξα αχόρταγα, για μια στιγμή μου φάνηκε σαν καλυμμένη από γκριζωπή σκόνη, το δέρμα της είχε ένα χωμάτινο χρώμα, τα βλέφαρά της σκονισμένα, οι βολβοί αμετακίνητοι, μετά το δέρμα της ξανάγινε διάφανο.

- «Φύγε Αντιγόνη». Η Ιοκάστη μίλησε χωρίς να μετακινηθεί από την πόρτα. Σαν τρελός στο άκουσμα του ονόματός της την άρπαξα στην αγκαλιά μου, Η Ιοκάστη πλησίασε. «Φύγε Αντιγόνη» μου είπε ήρεμα, σαν οι λέξεις της να μπορούσαν να γίνουν πραγματικότητα μόνο με το που έβγαιναν από το στόμα της.

- «Μητέρα» είπε η Αντιγόνη. Η Ιοκάστη τρέκλισε, έκανε μια κίνηση να έρθει πιο κοντά, τη λαχταρούσε όσο κι εγώ.

- «Μητέρα, με περιμένει η γη, άσε με να μείνω εδώ μαζί σου».

- «Φύγε Αντιγόνη, σε περιμένει ο αδελφός σου να τον θάψεις, μη γίνεις σαν κι εμάς, τιμωρία είναι αν δεν μπορείς να γείρεις στη γη σου».

Στεκόμουν αποσβολωμένος, έβλεπα το φυτό μέσα στην κόρη μου, το άθλιο βατράχι φυτρωμένο στην καρδιά της, άλλαζε χρώματα και σχήματα, έβγαλε φλόγες, φούσκωνε σαν ξεριζωμένη καρδιά το ίδιο. Το πρόσωπο της χαρακώθηκε από δάκρυα, έτρεμε ολόκληρη. Η μάνα της άνοιξε τα χέρια της και λέγοντας το τελευταίο «φύγε» την άρπαξε όπως η Δήμητρα την Περσεφόνη. Το πρόσωπο της όμως ήταν ανέκφραστο ακόμα. Το βατράχι μέσα στην κόρη μου ησύχασε, είδα την Ιοκάστη να τραβάει το μαχαίρι της και με μια μοναδική κίνηση να το ξεριζώνει. Κολλημένη στη μάνα της η κόρη μου ημέρωνε κι εγώ έβλεπα μέσα της, μέσα στη καρδιά της ένα μικρό πράσινο στιλπνό φύλλο, ένα μικρό λευκό άνθος, ένα φυτό που δεν θα έκανε καρπούς. Ήταν όμως μια δάφνη, μια όμορφη καθαρτήρια δάφνη. Η κόρη μου.

Σε λίγο τα χέρια της Αντιγόνης άφησαν το σώμα της μάνας της. Χωρίς να ξανακοιτάξει ούτε αυτήν ούτε εμένα, γύρισε την πλάτη της κι απομακρύνθηκε μέσα από τη διαδοχική σειρά των αιθουσών που γεννούσαν η μια την άλλη.

Έτσι γίναμε σκόνη και σωθήκαμε. Η Αντιγόνη έγινε αθάνατη, και πριν απ' αυτό έζησε όση της αναλογούσε.